

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

8.Mayıs.2016, Pazar - Sayfa 1
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına
www.sifadersleri.com
adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

- 1. BÖLÜM:** Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi
- 2. KISIM:** Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'e Beden ve Huy Güzellikleri, Din ve Dünya Üstünlükleri Vermesi
- 25. FASIL:** Resûl-i Ekrem'in Şemâili

Arapça Kaynak sf. 205
Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 342

مَنْ سَأَلَهُ حَاجَةً لَمْ يَرْدَّهَا إِلَّا بِهَا ، أَوْ بِمِثْلٍ مِنْ الْقَوْلِ . قَدْ وَسَّعَ النَّاسُ بَسْطَهُ
وَخُلُقَهُ؛ فَصَارَ لَهُمْ أَبًا ، وَصَارُوا عِنْدَهُ فِي الْحَقِّ [سَوَاءً] مُتَقَارِبِينَ مُتَفَاضِلِينَ فِيهِ
بِالتَّقْوَى .

وَفِي الرِّوَايَةِ الْآخَرَى : صَارُوا عِنْدَهُ فِي الْحَقِّ سَوَاءً ، مَجْلِسُهُ مَجْلِسُ حِلْمٍ
وَحَيَاءٍ ، وَصَبْرٍ وَأَمَانَةٍ؛ لَا تُرْفَعُ فِيهِ الْأَصْوَاتُ ، وَلَا تُؤَبَّنُ فِيهِ الْحَرَمُ ،
وَلَا تُنْشَى فَلَتَاتُهُ ، وَهَذِهِ الْكَلِمَةُ ، مِنْ غَيْرِ الرِّوَايَتَيْنِ (۳) .

Kendisinden bir şey isteyen, ya istediği şeyi vererek veya vereceğini va'd ederek yahut gönül alıcı bir söz söyleyerek yolcu ederdi.

Fahr-i Cihân Efendimiz'in kendisinden bir şey isteyenlere böyle davranmasının sebebini şu âyet-i kerîmede aramalıdır: “Eğer sen, Rabbinden gelmesini umduğun bir yardımı beklediğin için muhtaçlara ilgi göstermiyorsan, o zaman hiç olmazsa onlara gönül alıcı bir söz söyle!”²

Allah'ın Elçisi, güzel davranışları ve güzel ahlâkıyla herkesi kucakladığı için bütün Müslümanların babası durumundaydı. Ve herkes, haklarının gözetilmesi bakımından onun yanında birbirinden farksızdı. Ona göre üstünlüğün ölçüsü takvâ idi.”

Bir başka rivâyete göre (Hz. Hüseyin) şöyle dedi: “Herkes, haklarının gözetilmesi bakımından onun yanında eşitti.”

1. Hucurât 49/2.

1. Kehf 18/28.

2. İsrâ 17/28.

Resûlullah'ın bulunduğu meclis hilim, hayâ, sabır ve emânet meclisiydi. Ona duyulan saygıdan dolayı orada sesler yükseltilmez, kimsenin ayıbı söylenmez, hatâsı yayılmazdı.

Sahâbenin bu üstün edebinin sebebi şu anlamdaki âyet-i kerîmelerde aranmalıdır:

“Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinden fazla yükseltmeyin; birbirinize bağırduğınız gibi ona bağırmayın. Yoksa yaptığınız iyilikler mahvolur gider de farkına bile varmazsınız.”¹

(“Kimsenin hatâsı yayılmazdı.” ifâdesi Hz. Hasan ve Hüseyin'in rivâyetlerinden başka rivâyetlerde de mevcuttur).

Resûl-i Ekrem'in meclisinde bulunanlar takvâlarına göre sevilip birbirinden üstün tutulurdu. Oradaki herkes, son derece mütevâzı olup büyüklerini sayar, küçüklerin severlerdi. İhtiyaç sahiplerine yardım, gariplere merhamet ederlerdi.

يتعاطفون^(١) [فيه] بالتقوى ، مُتَوَاضِعِينَ^(٢) ، يُوقِّرُونَ فِيهِ الْكَبِيرَ ،
وَيَرْحَمُونَ الصَّغِيرَ ، وَيَزِفِدُونَ ذَا الْحَاجَةِ ، وَيَرْحَمُونَ الْغَرِيبَ .

فسألتُه عن سيرته ﷺ في جلسائه؟
فقال: كان رسولُ الله ﷺ دائمَ البشر، سهلَ الخلق، لينَ الجانب، ليس
بفظٍّ ولا غليظ، ولا سخَّاب⁽³⁾، ولا فحَّاش، ولا عيَّاب ولا مدَّاح، يتغافلُ
عما لا يشتهي، ولا يؤيس منه، قد تركَ نفسه من ثلاث: الرياء، والإكثار،
وما لا يعنيه؛

Meclisinde Bulunanlara Nasıl Davranırdı?

Hz. Hüseyin şöyle dedi:

“Babama, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, **meclisinde bulunanlara nasıl davrandığını** sordum. Şunları söyledi:

“Resûlullah Efendimiz her zaman güleç yüzlü, güzel huylu, halîm selîmdi. Kötü huylu, katı kalpli değildi. Bağırıp çağırılmaz, çirkin söz söylemez, kimseyi ayıplamaz ve aşırı derecede övmeydi. Hoşlanmadığı şeyi görmezden gelirdi. Kimse onun lütuflarından ümitsizliğe düşmezdi.

Allah'ın Elçisi, üç şeyden hep uzak dururdu: Riyâdan (gösterişten), çok konuşmaktan, kendisini ilgilendirmeyen şeyle meşgul olmaktan.

Peygamberler Sultanı Efendimiz şöyle buyururdu:

“Kendisini doğrudan ilgilendirmeyen şeyi terketmesi, kişinin iyi Müslüman olduğunu gösterir”²

2. Tirmizî, Zühd 11, nr. 2317; İbni Mâce, Fiten 12, nr. 3976.

3. Hucurât 49/12.

1. Tirmizî, Birr 85, nr. 2032; İbni Mâce, Fiten 2, nr. 3932; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, IV, 420-421, 424.

وَتَرَكَ النَّاسَ مِنْ ثَلَاثٍ: كَانَ لَا يَذُمُّ أَحَدًا، وَلَا يُعَيِّرُهُ،
وَلَا يَطْلُبُ عَوْرَتَهُ،

Ve üç konuda insanlarda kusur aramazdı: Hiç kimseyi aşağılayıp küçümsemez, kimseyi ayıplamaz, kimsenin ayıplarını araştırmazdı.

Allah Teâlâ “Birbirinizin kusurunu araştırmayın”³ buyurmaktadır.

Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümânın haber verdiğine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir gün minbere çıktı ve ashâbına yüksek sesle şöyle hitap etti:

“Ey iman ettiğini söyleyen, fakat iman henüz kalbine girmeyen kimseler! Müslümanları çekiştirmeyiniz. Onların ayıbını araştırmayınız! Kim Müslümanların ayıbını araştırırsa, Allah da onun ayıbını araştırır. Eğer Cenâb-ı Hak birinin ayıbını araştırırsa, onun suçunu ortaya çıkarır ve evinde bile olsa onu âleme rezil eder.” Bu hadisi rivâyet eden Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ bir gün Kâbe’ye bakarak şunları söyledi:

“Ne kadar da muazzamsın. Saygınlığın ne kadar da muazzam. Fakat Allah katında mü’minin itibârı senden de muazzam.”¹

3. Hucurât 49/12.

1. Tirmizî, Birr 85, nr. 2032; İbni Mâce, Fiten 2, nr. 3932; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, IV, 420-421, 424.

ولا يتكلم إلا فيما يرجو ثوابه ، إذا تكلم أطرق جلساؤه
كأنما على رؤوسهم الطير ، وإذا سكت تكلموا ، ولا يتنازعون عنده الحديث .
مَنْ تَكَلَّمَ عِنْدَهُ أَنْصَتُوا لَهُ حَتَّى يَفْرُغَ ، حَدِيثُهُمْ حَدِيثُ أَوْلَاهُمْ ، يَضْحَكُ مِمَّا
يَضْحَكُونَ مِنْهُ ، وَيَعْجَبُ^(٤) مِمَّا يَتَعَجَّبُونَ (٤١/ب) مِنْهُ ، وَيَصْبِرُ لِلْغَرِيبِ عَلَى
الْجَفْوَةِ فِي الْمَنْطِقِ ، وَيَقُولُ : «إِذَا رَأَيْتُمْ صَاحِبَ الْحَاجَةِ يَطْلُبُهَا فَأَرْفُدُوهُ»
وَلَا يَطْلُبُ الثَّنَاءَ إِلَّا مِنْ مُكَافِئٍ ، وَلَا يَقْطَعُ عَلَى أَحَدٍ حَدِيثَهُ حَتَّى يَتَجَوَّزَهُ
فَيَقْطَعُهُ بَانْتِهَاءٍ أَوْ قِيَامٍ .
هنا انتهى حديثُ سفيان بن وكيع .

İnsana sevap kazandırmayan faydasız sözleri söylemezdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem konuşmaya başlayınca, yanında bulunanlar, sanki başlarında birer kuş varmış da onu ürkütmek istemiyorlarmış gibi önlerine bakarak onu dinler, ancak o susunca konuşturlardı.

Ashâb-ı kirâm, onun yanında birbiriyle konuşmazdı. Resûl-i Ekrem'in huzûrunda biri konuşmaya başlasa, sözünü bitirene kadar onu dinler, birbirinin sözünü kesmezlerdi.

Peygamber Efendimiz, ashâbının gönlünü hoş etmek için onların güldüğü şeye güler, onların hayret ettiği şeye hayret ederdi.

Huzûrunda konuşma edebini bilmeyen yabancıların kaba saba konuşmalarına sabrederdi.

"İhtiyaç sahibi biri sizden yardım isterse, elinizden geldiğince onun ihtiyacını gideriniz." buyururdu.²

Daha önce iyilik yaptığı birinin övgüsünü kabul eder, ama aşırı şekilde övmeye kalkanlara izin vermezdi.

Bir kimse uygun olmayan bir şey söylemedikçe sözünü kesmezdi. Uygun olmayan tarzda konuşan kimseyi ise, ya sözünü keserek uyarır veya oradan kalkıp giderdi.¹

Hadis râvilerinden Süfyân ibni Vekî'in Hz. Ali'den naklettiği rivâyet bu şekilde bitmektedir.

2. Beyhakî, Şuabü'l-îmân (Zağlûl), III, 24.

1. Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir (Selefi), XXII, 158, nr. 414; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, VIII, 275.

وزاد الآخر: قلت: كيف كان سكوتُه ﷺ؟
قال: كان سكوته على أربع: على الحلم، والحذر، والتقدير، والتفكير.
فأما تقديره ففي تسوية النظر والاستماع من^(هـ) الناس، وأما تفكيره ففيما يبقى
ويبقى.
وجُمع له الحلم ﷺ في الصبر، فكان لا يُغضبُه شيء يستفزُّه، وجُمع له
في الحذر أربع: أخذُه بالحسن ليقتدي به، وتركُه القبيح لينتهى عنه، واجتهادُ
الرأي بما أصلح أُمَّته، والقيامُ لهم بما جمع لهم من أمر الدنيا والآخرة.
انتهى الوصف بحمدِ الله وعونه تعالى.

Sükûtu Nasıldı?

Bir başka rivâyette şu ilâveler vardır:

Hiz. Hüseyin şöyle dedi:

“Babama Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem **sükûtunun nasıl olduğunu** sordum. Şunları söyledi:

Resûl-i Ekrem Efendimiz şu dört hâlde sükût ederdi:

1. Huzûrunda uygun olmayan bir şey söyleyen azarlaması mümkün olduğu hâlde ona çıkmak istemediğinde.
2. Düşmanlarına ters düşmek istemediğinde.
3. Konuşmayı uygun görmeyip karşındakileri dinlemek istediğinde.
4. Dünya ve âhireti ilgilendiren hususlarda Allah'ın kudretini tefekkür ettiğinde.

Öfke ve hiddet gerektiren durumlarda Cenâb-ı Hak ona sâkin ve serinkanlı olma yeteneği verdiği için, başkalarını sınırlendiren şeyler onu kızdırmazdı.

Allah Teâlâ, ondan dört konuda dikkatli olmasını istedi:

1. Ümmetinin kendini örnek alması için, iyi ve güzel olanı söylemek ve yapmak.
2. Ümmetinin uzak durması için, kötü olan her şeyden uzak durmak.
3. Ümmetinin faydasına olan konuları karara bağlamak.
4. Ümmetinin dünya ve âhireti için gerekli olan şeyleri yapmak.

Allah'a hamdolsun, O'nun lütuf ve yardımıyla, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem özellikleriyle ilgili konular burada tamamlandı.